

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 155/2015-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti YIT Reding a. s., Račianska 153/A, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou BAJO LEGAL, s. r. o., Astrová 2/A, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Branislava Jablonku, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave, zriadeného pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave, Gorkého 9, Bratislava, v konaní vedenom pod sp. zn. Rsp V-148/2010 a jeho rozsudkom zo 14. novembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Konanie o sťažnosti obchodnej spoločnosti YIT Reding a. s., **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti YIT Reding a. s., Račianska 153/A,

Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou BAJO LEGAL, s. r. o., Astrová 2/A, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Branislava Jablonku, PhD., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave, zriadeného pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave, Gorkého 9, Bratislava (ďalej len „rozhodcovský súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. Rsp V-148/2010 a jeho rozsudkom zo 14. novembra 2014.

Napadnutým rozsudkom rozhodcovského súdu bolo v právnej veci sťažovateľky (v právnej pozícii žalobkyne, pozn.) proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), rozhodnuté o vzájomnom návrhu žalovanej na zaplatenie sumy 311 336,34 € tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalovanej sumu 311 336,34 € a náhradu trov rozhodcovského konania, ako aj trov konania vrátane trov právneho zastúpenia žalovanej.

Sťažovateľka považuje rozsudok rozhodcovského súdu za arbitrárny z dôvodu

- jeho nepreskúmateľnosti,
- že sa nevysporiadal v odôvodnení ani s jednou z námietok sťažovateľky podstatných pre rozhodnutie v merite veci,
- priznal žalovanej nárok ultra petitem, t. j. priznal jej viac než žiadala.

Podľa sťažovateľky uvedené námietky „sú však vylúčené z preskúmania pred všeobecným súdom“. Sťažovateľka, poukazujúc na obmedzenie prieskumu rozhodcovského rozsudku taxatívne stanovenými dôvodmi uvedenými v § 40 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, tvrdí, že „predmetné námietky najmä arbitrárnosť rozhodnutia a vybočenie rozhodnutia rozhodcovského súdu zo základných princípov civilného konania zakladá priamo právomoc ústavného súdu ex constitutione preskúmať rozhodcovský rozsudok, pretože všeobecné súdy z hľadiska úzko vymedzeného prieskumu v § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. takúto právomoc nemajú...“. Svoju

argumentáciu sťažovateľka opiera aj o aktuálnu judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 162/2011, III. ÚS 547/2013).

Sťažovateľka v sťažnosti popisuje skutkový stav, ktorý predchádzal podaniu sťažnosti ústavnému súdu, pričom v tejto súvislosti okrem iného uvádza:

„1) Žalovaný... sa vzájomným návrhom zo dňa 24. 11. 2010 domáhal zľavy z ceny diela vo výške = 311.336,34 EUR.

2) Sťažovateľ - žalobca... podaním zo dňa 20. 08. 2012 namietol, že nárok na zľavu z ceny diela nie je dôvodný.

3) Znalec doručil na rozhodcovský súd dňa 14. 01. 2014 znalecký posudok zo dňa 20. 12. 2013.

4) Dňa 11. 09. 2014 a 15. 10. 2014 (pozn.: cca až po 4 rokoch od podania vzájomného návrhu) sa vo veci konali ústne pojednávania, na ktorých účastníci prezentovali svoje stanoviská a námietky.

5) Dňa 07. 01. 2015 bol právnemu zástupcovi sťažovateľa doručený rozhodcovský rozsudok Rozhodcovského súdu... sp. zn.: Rsp V – 14812010... zo dňa 14. 11. 2014.

Rozhodnutie rozhodcovského súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 01. 2015 a vykonateľnosť dňa 13. 01. 2015.“

Ďalšia časť sťažnosti obsahuje právnu argumentáciu, v rámci ktorej sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru v rámci konania pred rozhodcovským súdom poukazuje najmä na tieto skutočnosti:

«Žalovaný... sa voči sťažovateľovi stručným vzájomným návrhom zo dňa 24. 11. 2010 domáhal zaplata zľavy z ceny diela vo výške = 311.336,34 EUR z vád existujúcich ku dňu 24. 11. 2010, ktoré žalovaný ohodnotil žalovanou sumou.

Sťažovateľ (žalobca) v konaní pred rozhodcovským súdom...:

1) namietal, že nárok na zľavu diela je neopodstatnený, pretože žalovaný pri jeho uplatnení postupoval v rozpore s čl. XIII ods. 5 zmluvy o dielo, § 437 ods. 3 Obchodného zákonníka a § 436 ods. 2 Obchodného zákonníka (námietka vo vyjadrení sťažovateľa zo dňa 20. 08. 2012, námietka na pojednávaní dňa 15. 10. 2014, s. 4 zápisnice),

2) namietol, že zníženie hodnoty diela stanovené znaleckým posudkom č. 190/2013 zo dňa 20. 12. 2013 vo výške 8 % - 12 % je nepreskúmateľné, nakoľko v znaleckom posudku je len púha jedna veta o odhade, pričom chýbajú rozumné ekonomické kritériá a úvahy znalca ako k danému záveru dospel (námiетка vo vyjadrení sťažovateľa zo dňa 17. 04. 2014, s. 5 podania),

3) namietol že, žalovaný si uplatnil vzájomným návrhom zľavu z ceny diela ku dňu 24. 11. 2010 (išlo o reklamácie č. 1 - č. 13), pričom v celom konaní svoj návrh nerozšíril o ďalšiu zľavu z ceny diela na ďalšie vady uplatnené po podaní vzájomného návrhu, t. j. po 24. 11. 2010, pričom znalecký posudok č. 190/2013, ktorý posudzoval vady, je vypracovaný ku dňu 20. 12. 2013, t. j. ku stavu 3 roky po podaní vzájomného návrhu. Žalovaný však od 24. 11. 2010 do 20. 12. 2013 uplatňoval voči sťažovateľovi ďalšie vady (reklamácie č. 14 - č. 58), avšak nie v rozhodcovskom konaní, pozn.: napriek uplatnenej zľave z ceny diela žalovaný naďalej žiadal aj odstraňovanie väd diela (námiетка na pojednávaní dňa 15. 10. 2014, s. 4 zápisnice),

4) namietol, že uplatnenie zľavy z ceny diela vo výške 11 % žalovaným nie je overené znaleckým posudkom č. 190/2013, pretože ten udáva pri ocenení pojem „hodnota diela“, čo nie je pojem totožný s pojmom „cena diela“, ktorá bola zmluvne dohodnutá (námiетка na pojednávaní dňa 15. 10. 2014, s. 4 zápisnice),

5) namietol, že zo znaleckého posudku č. 190/2013 pri definovaní jednotlivých väd nie je vôbec zrejmé, že išlo len o posudzovanie väd, ktoré uplatnil žalovaný v rozhodcovskom konaní, a to ku dňu 24. 11. 2010 v rámci vzájomného návrhu. Žalovaný sa totiž žiadneho nároku z ďalších väd, ktoré nastali po 24. 11. 2010 nedomáhal v rozhodcovskom konaní, hoci ich voči sťažovateľovi listom uplatňoval. Na rozhodcovskom súde žalovaný netvrdil žiadne skutkové okolnosti o ďalších vadách po 24. 11. 2010 (námiетка na pojednávaní dňa 15. 10. 2014, s. 4 zápisnice), t. j. žalovaný v pozícii žalobcu pri vzájomnom návrhu povinnosť tvrdenia ani dôkaznú žiadnu nevyvíjal, bol pasívny - jeho jediné podanie bol dvojstranový vzájomný návrh zo dňa 24. 10. 2010...

6) navrhol, aby rozhodcovský súd vykonal dôkaz - nariadil znalecké dokazovanie na ocenenie väd na základe projektu sanácie stavby aj z dôvodu, že ocenenie väd znaleckým posudkom č. 190/2013 absentuje (námiетка na pojednávaní dňa 15. 10. 2014, s. 3

zápisnice)... uvedené však rozhodcovský súd zamietol, bez akéhokoľvek odôvodnenia v rozsudku.»

Sťažovateľka namieta, že „rozhodcovský súd v odôvodnení rozsudku neuviedol ani jednu zmienku ako sa s podstatnými námietkami sťažovateľa (žalobcu) vysporiadal, t. j. úplne ignoroval svoju povinnosť vyplývajúcu z § 157 ods. 2 OSP v spojení s § 51 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, t. j. povinnosť zrozumiteľne a presvedčivo uviesť ako sa s uvedenými námietkami sťažovateľa (žalobcu) vysporiadal, a prečo zamietol podstatný navrhovaný dôkaz sťažovateľom (žalobcom)... rozhodcovský súd len v púhej jednej vete... uvádza, že ustálil zníženie hodnoty diela vo výške 10 %, a preto rozhodol tak ako je uvedené vo výroku..., pričom rozhodca neuviedol ani len jednu zmienku ako sa s námietkami vysporiadal, a prečo navrhnutý dôkaz nevykonal... Napriek uvedenému rozhodcovský súd priznal žalovanému sumu = 311.336,34 EUR...

Pokiaľ ide o trovy konania rozhodcovský súd priznal trovy právneho zastúpenia žalovanému aj za úkony právnej služby, ktoré vôbec nesúviseli so vzájomným návrhom, a to v období roku 2011, kedy sa pojednávalo o návrhu žalobcu, ktorý bol v pôvodnom konaní úspešný. Aj z toho hľadiska je rozhodcovský rozsudok nepreskúmateľný pre absenciu dôvodov, prečo rozhodcovský súd priznal trovy právneho zastúpenia aj za úkony, ktoré nesúviseli so vzájomným návrhom.“.

Tým, že rozhodcovský súd pri rozhodovaní o priznaní zľavy z ceny diela „priznal žalovanému nárok na zľavu z ceny diela aj za obdobie 24. 11. 2010 - 20. 12. 2013, hoci žalovaný nikdy v rozhodcovskom konaní netvrdil ani nežiadal, že zľavu z ceny diela si uplatňuje aj za vady z uvedeného obdobia“, podľa sťažovateľky postupoval v rozpore s princípom „zákaz rozhodnúť v sporovom konaní ultra petitem“. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že „rozhodcovský súd sa ani s touto námietkou sťažovateľa (žalobcu) v odôvodnení vôbec nevysporiadal“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave zriadeného pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave..., zo dňa 14. 11. 2014, v konaní vedenom pod sp. zn.: Rsp V -148/2010, porušené bolo.

Rozhodcovský rozsudok Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave zriadeného pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore Bratislave..., zo dňa 14. 11. 2014, v konaní vedenom pod sp. zn.: Rsp V- 148/2010 sa zrušuje a vec sa vracia Rozhodcovskému súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave zriadenému pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave..., na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Rozhodcovský súd Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave zriadený pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave..., je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania.“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku rozhodcovského súdu sp. zn. Rsp V-148/2010 zo 14. novembra 2014 do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 155/2015 z 10. marca 2015 ju prijal na ďalšie konanie. Zároveň odložil vykonateľnosť rozsudku rozhodcovského súdu sp. zn. Rsp V-148/2010 zo 14. novembra 2014 do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

Na výzvu ústavného súdu z 20. marca 2015 týkajúcu sa oznámenia stanoviska k vhodnosti ústneho pojednávania vo veci reagoval predseda rozhodcovského súdu prípisom sp. zn. Nr.: 417/2015/RS zo 14. apríla 2015, v ktorom ústavnému súdu oznámil, že „*trváme*

na ústnom pojednávaní ústavného súdu vo veci tejto sťažnosti“. K samotnej podstate sťažnosti okrem iného uviedol, že „... tak ako je uvedené v odôvodnení rozhodcovského rozsudku, nie je možné zisťovať výšku nákladov na prípadné odstraňovanie väd diela, ak ich je vôbec možné odstrániť. Podľa mienky RS SOPK ani nie je možné takýto sanačný projekt v hodnotovom vyjadrení v tomto štádiu zhotovenia diela presne určiť, nakoľko je to možné až pri samotnej realizácii odstránenia väd, keďže tieto náklady sú závislé od cenovej úrovne materiálov a prác, pričom ich rozsah je niekedy zistiteľný pri sanáciách až pri ich realizácii, ak je vady vôbec možné bez neprimeraných nákladov odstrániť. Úlohou súdu a úlohou znalca bolo zistiť jeho odborným odhadom zníženie hodnoty diela v dôsledku väd Diela, za ktoré zodpovedá zhotoviteľ – sťažovateľ, čo sa aj stalo... Tu je potrebné uviesť, že v priebehu konania nebolo sporu o tom, že dielo má vady a že v dôsledku týchto väd je dielo znehodnotené. Vady diela boli dokonca zisťované RS SOPK osobnou prehliadkou. Aj podľa sťažovateľa, reklamované vady po podaní vzájomného návrhu neboli sťažovateľom odstraňované, pričom tieto vady boli zrejme len prejavom už existujúcich väd diela.“.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom podaní z 30. apríla 2015 (doručenom ústavnému súdu mailovou poštou 4. mája 2015 a poštou 12. mája 2015) uviedol, že «vzhľadom na to, že porušovateľ sa vyjadril, že trvá na ústnom pojednávaní ÚS SR, mám záujem v súlade s princípom „rovnosti zbraní“ zúčastniť sa na ústnom pojednávaní ÚS SR...», pričom v reakcii na vyjadrenie predsedu rozhodcovského súdu okrem iného uviedol:

„... nie je pravdivé tvrdenie porušovateľa, že Rozhodcovský súd Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory... nie je orgán verejnej moci. RS SOPK odvodzuje svoje postavenie od zriaďovateľa, ktorým je Slovenská obchodná a priemyselná komora... zriadená na základe § 2 ods. 1 zákona č. 9/1992 Zb. ... ako právnická osoba. SOPK v zmysle § 12 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní... zriadila stály rozhodcovský súd, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie. RS SOPK vydal napadnuté rozhodnutie, pričom v rozhodcovskom konaní sa v zmysle § 1 a § 2 zákona o rozhodcovskom konaní rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v rozhodcovskom konaní, výsledkom ktorého je autoritatívne rozhodnutie vynútiteľné v exekučnom konaní pred štátom povereným exekútorom... Na základe uvedeného máme za to, že stály rozhodcovský súd disponuje verejno-mocenským oprávnením...“

II.

Podľa § 6 zákona o ústavnom súde senát, ktorý v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospeje k právnemu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov, predloží plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov. Plénum ústavného súdu rozhodne o zjednotení odchylných právnych názorov uznesením. Senát je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu.

Plénum ústavného súdu na svojom neverejnom zasadnutí 18. novembra 2015 vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov III. senátu ústavného súdu vyslovených v náleze sp. zn. III. ÚS 162/2011 a v náleze sp. zn. III. ÚS 547/203 a v stanovisku II. senátu ústavného súdu, ku ktorému dospel pri prerokovaní sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 19569/2013, podľa § 6 zákona o ústavnom súde uznesením sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 prijalo toto stanovisko: „Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov.“

Keďže senáty ústavného súdu sú v zmysle § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané zjednocujúcim uznesením pléna ústavného súdu, bol II. senát ústavného súdu povinný uplatniť právny názor vyjadrený vo výroku uznesenia sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 z 18. novembra 2015 aj vo veci sťažovateľky.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Podľa § 104 ods. 1 OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Ústavný súd v posudzovanej veci konštatuje, že vec, ktorá tvorí predmet sťažnosti sťažovateľky, je z vecného hľadiska obdobnou vecou (sťažovateľka označuje za porušovateľa ňou označených práv rozhodcovský súd, pozn.), v akej už plénum ústavného súdu súd vydalo stanovisko na zjednotenie odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu týkajúcich sa rozhodovania o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov (uznesenie sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 z 18. novembra 2015, pozn.).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd, aplikujúc primerane § 104 ods. 1 OSP, konanie o sťažnosti sťažovateľky zastavil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2016